

Diyanet işleri müşavere heyeti azasından Bahattin Efendiye yeni tekaüt kanunu ahkâmına göre maaş tahsisi icap edip etmiyeceğinin tefsiri hakkında 3/86 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/2129

22 - VII - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Diyanet işleri müşavere heyeti azasından Bahattin Efendinin tekaüt muamelesi hakkında Diyanet işleri riyasetinden yazılan 24 - VI - 1931 tarihli ve 1693 - 2284 numaralı tezkerenin sureti ile bu tezkere üzerine Maliye vekâletinden yazılan 21 - VII - 1931 tarih ve 116 numaralı mütaleanâmenin sureti leffen takdim olunmuştur. Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Başvekâleti celileye

Heyeti müşavere azasından Bahattin Efendinin mayıs 1931 tarihinde ita ettiği arzıhal ile tekaüdünün icrasını talep etmesi üzerine muamele muktaziyesi bilera tanzim olunan evrakı tahsisiyesi tasdik için Divanı muhasebata gönderilmiş ve oraca tetkik edilen müddeti hizmet cetvelinde mumailayhin 338 senesinde İstanbul hükûmetince neşrolunan temmuz 338 tarihli mecburî mezuniyet kararnamesile tekaüde sevk edilmiş olduğunun görülmesine mebni dairei acizice tahakkuk ettirilen tekaüt maaşı tescil edilmiyerek salifülarz 20 temmuz 338 tarihli kararnâmenin Hükûmeti milliyeye muteber olmadığı kabul ve teslim edilmekle beraber bu kararname ahkâmına tevfikân Hükûmeti sakıtaca tekaütleri iera kılınmış bir kısım memurların tekaüt maaşları tesviye edilmiş ve edilmekte bulunmuş olmasına filen bir emri vaki halini almış olduğundan mumailayh Bahattin Efendinin evvelki tekaüt muamelesinin keenlemeyekün addine inkân olmadığına dair ittihaz olunup tebliğ edilen ve bir sureti rapten takdim olunan Divanı muhasebat heyeti umumiyeye kararının mütaleasından anlaşılacaktır. Divanı müşarileyh kararının Bahattin Efendi hakkında musip olmadığına berveçhi ati esbabı müteaddide şahittir:

Evvelen - Hükûmeti sakıtanın bilümum muahedat, mukavelât, ukudat ve mukarreratı resmiyesinin keenlemeyekün addi 7 haziran 336 tarih ve 7 numaralı kanun iktizasından olup kanunu mezkûrda mevcut mukarreratı resmiye kaydinin tekaüt muamelâtına da teşmil olduğu erkânı askeriyeden bir zatın tekaüdü hakkında Meclisi âlinin ittihaz eylediği 21 mayıs 927 tarih ve 338 numaralı kararnandan sarahaten anlaşılmaktadır.

Saniyen - Bahattin Efendi Hükûmeti milliyeye muvazzafan istihdam edilmiştir; ve memuriyete tayininde mütekaidinden denilmeyip sadır olan iradei milliyede (istinaf azasından ve erhabı iktidardan) kaydile Hükûmeti zailenin yaptığı tekaüt muamelesini katiyen nazarı itibara almamıştır.

Salisen - Mumailayhin sinni halî nizamiye vusulünde mükerreren istisna ve temdit kararlarıyla vazifesinde ipka edilmiştir.

Şu halde Divan heyetinin salifülârz kararından Hükûmeti zailenin mart 336 tarihli ve 7 numaralı kanunile gayrimuteber olduğu kabul ve tasdik olunduğu halde tekrar bir emri vaki halinde tekaüt maaşı almış ve almakta bulunmuş olan mütekaidine kıyas tadat edilen sebepler karşısında kıyası malfaruktur.

Hükûmeti Cümhuriyemizin bir sureti rahimane ve adilâne tanıtmış ve bahsetmiş olduğu emsallere müberhen ve kanunî bir hakkın makulâta gayrimüstenit ve isabetsiz bir kararla iptali muvafıkı insaf olmıyacağından maruz Divanı muhasebat kararının tadili zımında keyfiyetin lieclittetkik Meclisi millîi âliye arzile mumaileyhin buna senelik hidematının son mükâfatı olarak mümkün mertebe kendisine hayat temin edecek surette tekaüt maaşı tahsisi emrinin istihsaline delâleti aliyei vekâlet-penahileri maattazimat rica olunur efendim hazretleri.

24/VI/1931

Diyanet işleri reisi

Rifal

Başvekâleti Celileye

Bahattin Efendinin tekaüdüne müteallik Diyanet işleri riyaşetinin 24 - VI - 1931 tarih ve 1693/2284 numaralı tezkeresi ve merbutatı tetkik olunarak iadeten arz ve takdim kılındı.

Heyeti müşavere âzasından olup tekaütlüğünü talep eden ve yeni tekaüt kanunu hükümlerine tevfikan maaş tahsis kılman Bahattin Efendinin muamelei tekaüdiyesi Divanea tescil edilmeyerek iadesi üzerine mumaileyh tarafından Büyük Millet Meclisi Arzuhal encümenine vaki müracaatı üzerine keyfiyet encümence evvelee Hazineden sorulmuştu.

Divanı muhasebatça mumaileyhin mülga hükûmetçe neşredilen 338 tarihli mecburî mezuniyet kararnamesi mucibince tekaüde sevk edildiği ve her ne kadar 7 haziran 1336 tarih ve 3 numaralı kanunla İstanbulun tarihi işgali olan 16 mart 1336 tarihinden itibaren Hükûmeti sakitaca aktedilen veya aktedilecek olan bilûmum muahedat, ukudat, ve mukarreratı resmîyenin keenlemeyekün addedilmesi lâzımgelirse de mecburî mezuniyet kararnamesine müsteniden tahsis edilen tekaüt maaşlarının Hükûmeti millîyece de tediyesine devam edilmesi bir emri vaki halini alması itibarile tekaütlüğün keenlemeyekün addline imkân olmadığı ileri sürülmüş ve yeni kanun mucibince yapılan tahsis muamelâtının reddi cihetine gidilmiş ise de Divanın mutaleasının noktai istinadı mülga hükûmetçe muhassas tekaüt maaşatının halen tediyesine devam edilmesinin emri vaki halini almasından ibaret olup halbuki mevzu bahis kanunun Yüksek Meclis Heyeti unumiyesinde cereyan eden müzakeratta kanunun keenlemeyekün addettiği hususat meyanında mukarreratı resmîye dahi mevcut olduğu ve tekaüdiyenin de mukarreratı resmîyeden addi tabii bulunduğu temas edilmiş ve vaziyeti tamamen Bahattin Efendiye müşabih Cemal Paşa hakkında yapılan tekaüt muamelesi keenlemeyekün addedilmiş ve Yüksek Meclisin bu kararı Divanın noktai nazarı reddeder mahiyette bulunmuştur.

Bundan başka mumaileyhin evvelee tekaüde sevkinden sonra Hükûmeti millîyece tayin ve tanzimine dair olan kararnamede tekaütlüğünden bahsedilmeyerek (istinaf âzasından ve erbabı iktidardan) kaydile tayininin iradei millîyeye iktiran etmesi katî bir hüccet olmasa bile mülga Hükûmetçe kabul edilmediğini ve bilhassa mütekaüt nazarile bakılmadığını sarahaten göstermiştir. Esasen 7 haziran 1336 tarihli kanunun ve 338 numaralı Büyük Millet Meclisi kararının sarahatı ve Büyük Millet Meclisi encümenlerinin mazbatalarındaki yuzuh müvacehesinde ve tam mümasili bir meselenin Millet Meclisince kabulü hasebile mumaileyhe muvazzaf iken tekaüt edilen memurlar gibi yeni kanun ahkâmına tevfikan maaş tahsisi lâzımgelceği mütalea edildiği ve keyfiyetin yukarıda arz edildiği üzere Büyük Millet Meclisi Arzuhal encümenine de bu suretle bildirildiği arz olunur efendim.

21 - VII - 1931

Maliye vekili

M. Abdülhalik

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Karar No. 39

Esas No. 3/86

27 - III - 1932

Yüksek Reisliğe

Diyanet işleri müşavere heyeti azasından Bahattin Efendinin tekaüt muamelesi hakkında Diyanet işleri riyaasetinden yazılan tezkere ile Maliye vekâletinin bu baptaki mütaleanamesi suretlerinin gönderildiğinden bahsile muktazasının ifası hakkında Başvekâletten gelen 22 - VII - 1931 tarih ve 6/2129 numaralı tezkere ile mezkûr suretler Maliye vekili Beyefendi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Mumaileyh Bahattin Efendi, sakıt Hükûmet tarafından mecburî mezuniyet kararnamesine tevfikân tekaüde sevk edilmiş ise de 340 tarihinden itibaren Hükûmeti milliyeye tavzif edilmiştir.

Kendisi bu kere 1683 numaralı yeni tekaüt kanununa tevfikân tekaüdünü talep etmesi üzerine dairei aidesince o suretle tekaüt muamelesi yapılmış ve fakat Divanı muhasebat, evvelece tahsis kılınan tekaüt maaşını mumaileyhin bir müddet almış olmasını ve ortada bir emri vaki bulunduğunu ileri sürerek bu husustaki evrakı vize etmemiştir. Bunun üzerine mumaileyh Meclisi Âliye müracaat etmiş ve bu baptaki istidanamesi Arzuhal encümenine havale edilmiştir.

Arzuhal encümeninin bu hususta ittihaz edip 4 numaralı haftalık mukarrerat cetvelinin 525/551 numarasında münderiç bulunan kararında « arzuhal sahibinin tekaütlüğü nazarı itibara alınmadan Hükûmeti milliyeye Diyanet işleri müşavirliğine tayin olunduğu ve 7 - VI - 1336 tarihli kanuna tevfikân, kendisile aynı vaziyette bulunan Cemal Paşa hakkında İstanbul hükûmetince verilen tekaüt kararının Büyük Millet Meclisince keenlemeyekün addedildiği ve binaenaleyh vekâletin bu baptaki işarı vechile mumaileyhe yeni tekaüt kanununa göre ve memurluktan yeniden tekaüde sevkolanlar hakkındaki hükümlere tebaan tekaüt maaşı tahsisi muvafık görüldüğü » beyan olunmuştur.

Mezkûr kararı havi cetvelin 18/VII/1931 tarihinde tevzi edilmiş olmasına mebnî Dahili nizamnamemizin 57 inci maddesine tevfikân salifüzzikir karar katiyet kesbetmiş ve mumaileyh Bahattin Efendinin tekaüdü hakkında yapılacak başka bir muamele kalmamıştır.

Şu kadar ki mumaileyh Cemal Paşanın, Hükûmeti sakıt zamanında ıera kılınmış olan tekaüt muamelesinin keenlemeyekün addile yeniden tekaüdüne dair ikinci devrenin 21 mayıs 1927 tarihli yetmişinci inikadının birinci celsesinde Heyeti umumiyeye kabul olunmuş ve Arzuhal encümeninin noktai istinadını teşkil etmekte bulunmuş olan tefsir Cemal Paşanın sakıt Hükûmet zamanında yapılan tekaüt muamelesini Cümhuriyet Hükûmeti tanıyarak yeniden tekaüdünü ıera etmiş olması sebebine müstenit bulunduğu tefsir mazbatalarile müzakere zabıtlarının tetkikinden anlaşıldığı gibi Bahattin Efendinin de tekaütlüğü nazarı dikkate alınmayarak tavzif edilmiş olması bu muamelenin de tanımmamış olmasına delil addolunmuştur. Binaenaleyh sakıt Hükûmet tarafından her ne suretle olursa olsun tekaüde sevk edilmiş olanların maaşlarının tesviyesine devam edilerek vaki muameleler filen tatbik ve alâkadarınca kabul edilmiş ve mezkûr tefsirin mevzuuna kasredilerek diğerlerine teşmil edilmediği muvafık ve zarurî görülmüş olmakla bu baptaki evrak havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Reis	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza
Çorum	Bayazıt	İstanbul	Aydın	Mersin	Konya
İsmet	İhsan	M. Ziya	Adnan	Hamdi	Refik

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Karar No. 90
Esas No. 3/86

27 - IV - 1932

Yüksek Reisliğe

Diyanet işleri müşavere heyeti azasından Bahattin Efendinin tekaüt muamelesi hakkında Diyanet işleri riyasetinden yazılan tezkere ile Maliye vekâletinin bu baptaki mütaleanamesi suretlerinin gönderildiğinden bahsile muktazasının ifası hakkında Başvekâletten gelen 22 - VII - 1931 tarih ve 6/2129 numaralı tezkere ile merbutları ve Maliye encümeninin bu işe dair olan mazbatasını encümenimize dahi havale buyurulmuş olduğundan Maliye vekili Beyin huzur ile mütalea ve tetkik oludu:

Bahattin Efendinin ayrıca Meclisi âliye müracaatı üzerine Arzuhal encümeninin bu zat lehinde, evvele Cemal Paşa hakkında Büyük Meclisçe ittihaz buyurulan karara istinaden, vermiş olduğu kararı havi cetvel 18 - VII - 1931 tarihinde tevzi edilmiş ve Dahili nizamnamemizin 57 inci maddesine tevfikeyen bu karar katıyet kesbeylemiş olduğuna nazaran Bahattin Efendinin tekaüdü hakkında yapılaacak başka bir muamele kalmadığına dair olan Maliye encümeninin noktai nazarına encümenimiz dahi iştirak eylemektedir.

Aneak Maliye encümeni mazbatasında dahi işaret edildiği veçhile gerek Bahattin Efendi hakkındaki Arzuhal encümeni kararının ve gerek daha evvel Cemal Paşa hakkında Büyük Meclisçe ittihaz buyurulan tefsir kararının bu iki zatın hususî vaziyetlerine hasredilmesi ve Hükûmeti sakıta zamanında tekaüde sevk edilerek bu muameleyi tekabbül etmiş ve o tarihtenberi maaş almakta bulunmuş olan bu kabil mütekaütlere teşmil edilmemesi de zaruridir.

Bu itibarla encümenimiz, tevali edebilecek müracaatlarda ayrı ayrı kararlar ittihazı muvacehesinde kalmamak ve hududu tevessüü malûm olmıyan muamelâtı muayyen ve sarih ahkâma tâbi kılmak üzere Hükûmetçe 7 haziran 1336 tarih ve 7 numaralı kanunu tadilen Büyük Meclise bir teklifte bulunulmasını dahi lüzumlu ve zarurî addeylemiştir. Umumî heyetin tasvibine arz olunur.

Reis	M. M .	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Gümüşane	Konya	Aksaray	Erzurum	Isparta	İstanbul	Kırklareli
<i>H. Fehmi</i>	<i>K. Zaim</i>	<i>A. Süreyya</i>	<i>Aziz</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>Sadettin</i>	<i>M. Nahit</i>
Aza	Aza					
Manisa	Sivas					
<i>M. Turgut</i>	<i>Rasim</i>					

